

Απόφαση Αντιπροσωπείας ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ 23.01.2011

1/3

«ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΩΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ»**1. Πρόλογος.**

(Απόσπασμα από Επικαιροποιημένο Μνημόνιο .09.2010.)

“Κλειστά επαγγέλματα ‘

Η κυβέρνηση θα προτείνει νομοθεσία για την άρση των περιορισμών για τον ανταγωνισμό, των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και του εμπορίου σε κλειστά επαγγέλματα συμπεριλαμβανομένων του νομικού επαγγέλματος, του φαρμακευτικού επαγγέλματος, του συμβολαιογραφικού επαγγέλματος, του επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα και του Μηχανικού. Ειδικώς για το επάγγελμα του Αρχιτέκτονα και του Μηχανικού η άρση περιορισμών που καθιστούν κλειστό το επάγγελμα οριοθετείται απόλυτα στις ελάχιστες αμοιβές¹

Ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών (ΣΑΔΑΣ) – Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων μόλις την περασμένη Πέμπτη 20-1-2011 έλαβε γνώση του νομοσχεδίου της Κυβέρνησης με το οποίο επέρχονται αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο ελαχίστων νομίμων αμοιβών **Αρχιτεκτόνων** και Μηχανικών.

Εκ της διακριτής αναφοράς του επαγγέλματος του **Αρχιτέκτονα** στα κείμενα του μνημονίου και στην παρούσα εισηγητική έκθεση του σχεδίου νόμου θεωρούμε καταστατικό μας χρέος² να προβάλουμε τις θέσεις μας επί της αρχής και επί των άρθρων του Νομοσχεδίου. Θέσεις, οι οποίες πιστεύουμε ότι θα ενισχύσουν τις βασικές αρχές και τοποθετήσεις των οργάνων του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, φορέα οργάνωσης όλων των ειδικοτήτων Διπλωματούχων Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων και Τεχνικού Συμβούλου της Πολιτείας.

2. Αναφορά διατάξεων από το Σχέδιο Νόμου :**«ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΩΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ»**

Προ της αναλύσεως των θέσεων του συλλογικού οργάνου μας καταγράφονται, έστω και αποσπασματικά, οι προτεινόμενες ρυθμιζόμενες αλλαγές στο ισχύον καθεστώς καθώς και οι βασικοί εισηγητικοί ισχυρισμοί που αφορούν στο επάγγελμα του Αρχιτέκτονα :

Συγκεκριμένα:

(απόσπασμα από την εισηγητική έκθεση).

Οι βασικοί περιορισμοί στην άσκηση του επαγγέλματος των μηχανικών, στους οποίους συγκαταλέγονται σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία και οι αρχιτέκτονες, εντοπίζονται για μεν τις μελέτες ιδιωτικών έργων στο σύστημα των υποχρεωτικώς ελαχίστων αμοιβών για δε τις μελέτες δημοσίων έργων στο σύστημα των υποχρεωτικώς ελαχίστων προεκτιμώμενων αμοιβών.

¹ .βλ.αναφορά σελ.26 Επικαιροποιημένου μνημονίου.v

² Σκοπός του Συλλόγου είναι η προώθηση όλων των μορφών συνεργασίας των μελών του για την πρόοδο των αρχιτεκτονικών σπουδών και της αρχιτεκτονικής παιδείας, την καθοδήγηση της Αρχιτεκτονικής προς την κατεύθυνση της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών και των κοινωνικών φορέων και την αποτελεσματική προστασία των γενικών συμφερόντων των αρχιτεκτόνων, με την επίδειξη ενεργούς αλληλεγγύης στην επαγγελματική και επιστημονική τους δραστηριότητα στους τομείς αρχιτεκτονικής, πολεοδομίας, χωροταξίας και περιβάλλοντος.

Α. Ως προς τις μελέτες ιδιωτικών έργων :

Με το άρθρο 7 του σχεδίου νόμου διατυπώνεται καταρχήν στην παράγραφο 1, υποπαράγραφο 1 α, ο γενικός κανόνας ότι η αμοιβή των μηχανικών καθορίζεται ελεύθερα με έγγραφη συμφωνία των συμβαλλομένων και ότι οι προβλεπόμενες στο Π.Δ. 696/1976 και σε οποιαδήποτε άλλη διάταξη νόμου ως υποχρεωτικώς ελάχιστες αμοιβές παύουν εφεξής να ισχύουν με αυτό το χαρακτήρα.

Με την υποπαράγραφο 1β επιδιώκεται η διασφάλιση της τηρήσεως των αρχών του ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού, στο πλαίσιο της ελεύθερης συνομολογήσεως αμοιβών των μηχανικών για την εκπόνηση μελετών ιδιωτικών έργων. Συγκεκριμένα, διακηρύσσεται ανεπίτρεπτη, ως συνιστώσα αντιδεοντολογική συμπεριφορά αθέμιτου ανταγωνισμού, η συνομολόγηση από μηχανικό σύμβασης με ασυνήθιστα χαμηλή αμοιβή κατά την έννοια του άρθρου 52 του Π.Δ. 60/2007, που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί και χαρακτηρίζεται ως πειθαρχικό αδίκημα. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΕΕ, στην περίπτωση που κρίνει μη ικανοποιητικές της εξηγήσεις τις οποίες καλείται να δώσει ο μηχανικός προς δικαιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής αμοιβής του.

Με την παράγραφο 2 θεσπίζεται η υποχρέωση του μηχανικού να καταθέτει τη σχετική σύμβαση και να καταβάλει στο ΤΕΕ τις εισφορές και τα λοιπά δικαιώματα που προβλέπονται στην ισχύουσα νομοθεσία, που υπολογίζονται βάσει των στοιχείων τα οποία προκύπτουν από τη μελέτη, με τον ίδιο τρόπο υπολογισμού που εφαρμόζεται και σήμερα.

Το δε ΤΕΕ προβαίνει σε επαλήθευση των στοιχείων και του βάσει αυτών γενόμενου υπολογισμού των εισφορών και δικαιωμάτων, τον οποίο οριστικοποιεί. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται το ύψος των εισφορών και δικαιωμάτων υπέρ του ΤΕΕ, των ασφαλιστικών ταμείων και άλλων δικαιούχων.

Με την παράγραφο 3 επεκτείνονται οι ρυθμίσεις των δύο προηγούμενων παραγράφων και στις εργασίες επίβλεψης και διοίκησης έργου.

Με την παρ. 4 ορίζεται εν πρώτοις ότι για όσες από τις ως άνω εισφορές βάση υπολογισμού κατά νόμον αποτελεί η αμοιβή του μηχανικού, αυτές υπολογίζονται εφεξής επί της συμβατικής αμοιβής, εφόσον αυτή είναι μεγαλύτερη της νόμιμης αμοιβής κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 του Π.Δ. 696/1974, όπως αντικαθίσταται με την παρ. 8, άλλως υπολογίζεται επί της νόμιμης αμοιβής. Περαιτέρω ορίζεται ότι για όσες από τις ως άνω εισφορές προβλέπεται ως βάση υπολογισμού η ελάχιστη αμοιβή, εφεξής υπολογίζονται επί της νόμιμης αμοιβής κατά την ανωτέρω έννοια.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι τα δικαστήρια, όταν δεν προκύπτει έγκυρη έγγραφη συμφωνία μεταξύ των μερών περί αμοιβής, λαμβάνουν υπόψη τις νόμιμες αμοιβές κατά την εκδίκαση διαφορών περί αμοιβών, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 677 έως και 681 του Κ.Πολ.Δ.

Με τις παραγράφους 6 και 7 μεταφέρεται αυτούσια στον παρόντα νόμο και καταργείται ως διάταξη ΠΔ, η διάταξη του άρθρου 3 παρ. 6 του ΠΔ 696/1974, η οποία έχει κριθεί αντισυνταγματική από το Συμβούλιο της Επικρατείας, για το λόγο ότι παρείχε μη έγκυρη υπεξουσιοδότηση (ΣτΕ-2506/2000).

Με την παρ. 8 ορίζεται ότι οι προβλεπόμενες στο ΠΔ 696/1974 αμοιβές, αποτελούν τις νόμιμες αμοιβές, που ισχύουν στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν προκύπτει έγκυρη έγγραφη συμφωνία περί αμοιβής των συμβαλλόμενων μερών.

Με την παράγραφο 9 καταργείται η διάταξη του άρθρου 3 παρ. 7 δεύτερο εδάφιο του ΠΔ 696/1974, που συνιστά καθορισμό υποχρεωτικής κατώτατης αμοιβής για μικρά έργα.

Με την παρ. 12 αντικαθίσταται η ρύθμιση της, καταργούμενης, διατάξεως της παρ. 4 του άρθρου μόνου του Ν.Δ. 2726/1953, με σκοπό την προσαρμογή της στις διατάξεις του παρόντος άρθρου και προβλέπεται εισφορά ποσοστού 2% υπέρ του ΤΕΕ για τις πάσης φύσεως λειτουργικές του δαπάνες, που υπολογίζεται επί της συμβατικώς συνομολογουμένης ή της νομίμου αμοιβής, κατά τις διακρίσεις της παρ. 4.

Με την παρ. 13 καταργούνται οι παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 2 του Β.Δ/τος της 30/31.5.1956 και παύει εφεξής να υφίσταται η υποχρέωση καταθέσεως της αμοιβής για εκπονηθείσα μελέτη στο ΤΕΕ.

Με την παρ. 14 προβλέπεται ότι η καταψηφιστική αγωγή του άρθρου 2 παρ. 4, τρίτο και τέταρτο εδάφιο του ιδίου Β.Δ/τος έχει πλέον αίτημα την καταβολή της αμοιβής στο μηχανικό και όχι στο ΤΕΕ, όπου κατετίθετο μέχρι σήμερα.

Με την παρ. 15, προκειμένου να προσαρμοστεί ολόκληρο το πλέγμα της ισχύουσας νομοθεσίας περί εκπόνησης μελετών ιδιωτικών έργων και των σχετικών αμοιβών των μηχανικών εν γένει και αρχιτεκτόνων στον παρόντα νόμο, παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση προς έκδοση ΠΔ με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μετά γνώμη της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ.

Β. Ως προς τις μελέτες δημοσίων έργων :

Με την παράγραφο 16 του προτεινόμενου άρθρου 7, που αντικαθιστά την παρ. 8 του άρθρου 4 του ν. 3316/2005, μεταβάλλεται ο χαρακτήρας των προεκτιμωμένων ελάχιστων αμοιβών, που, ενώ ήταν μέχρι τώρα υποχρεωτικές για τους συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς μελετών δημοσίων έργων, χρησιμεύουν εφεξής αποκλειστικά στις αναθέτουσες αρχές, καθ' όσον αφορά τη διενέργεια του διαγωνισμού, για τον προσδιορισμό των καλουμένων με την προκήρυξη τάξεων πτυχίου στο διαγωνισμό.

Με το δεύτερο εδάφιο της νέας παρ. 8 προβλέπεται ότι η ως άνω προεκτιμώμενη αμοιβή δεν δεσμεύει τους συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς που διαθέτουν πτυχίο της καλουμένης τάξεως, οι οποίοι δικαιούνται του λοιπού να υποβάλουν χαμηλότερη οικονομική προσφορά, ακόμα και μικρότερη του κατωτέρου ορίου της τάξεως πτυχίου που διαθέτουν.

Ακολούθως προστίθεται νέα παράγραφος 9 στο άρθρο 4 του ν. 3316/2005 για την αντιμετώπιση του ενδεχόμενου υποβολής ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών που μπορεί να συνιστούν ανεπίτρεπτες πρακτικές νταμπινγκ. Προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζεται το άρθρο 52 του Π.Δ. 60/2007 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, με το οποίο μεταφέρεται στην εθνική έννομη τάξη η Οδηγία 2004/18/ΕΚ. Η διάταξη αυτή προβλέπει τη κλήση του ενδιαφερομένου, προκειμένου να δικαιολογήσει το ύψος της προσφοράς του, πριν αυτή κριθεί ενδεχομένως ως αδικαιολόγητα χαμηλή και απορριφθεί εξ αυτού του λόγου ως απαράδεκτη.

Η παρ. 17 αναμορφώνει το τρίτο εδάφιο της περιπτώσεως β της παρ. 9 του άρθρου 6 του ν. 3316/2005, με διαγραφή της διατάξεως που προβλέπει απόρριψη υποβληθείσας οικονομικής προσφοράς «εφ' όσον κατά κατηγορία μελέτης παραβιάζει τις εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις σχετικά με τις αμοιβές της προς ανάθεσης μελέτης», δοθέντος ότι η διάταξη αυτή, παραπέμπει στην ρύθμιση της παλαιάς και ήδη αντικαθιστώμενης με την παρ. 16 του άρθρου τούτου διατάξεως της παρ. 8 του άρθρου 4 του ν. 3316/2005, που αναφέρεται στην εφ' εξής καταργούμενη δέσμευση των συμμετεχόντων σε διαγωνισμό από την προεκτιμώμενη ελάχιστη αμοιβή κατά τον διενεργούμενο από την αναθέτουσα Αρχή υπολογισμό.

Η παρ. 18 προσαρμόζει την διατύπωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 7 του ν. 3316/2005 στη νέα ρύθμιση της παρ. 8 του άρθρου 4.

Η παρ. 19 αναμορφώνει το δεύτερο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 7 του ν. 3316/2005 για τους ίδιους λόγους που αναφέρθηκαν σχετικά με την παράγραφο 17.

Η παρ. 20 καταργεί τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 19 του ν. 3316/2005, διότι αναφέρονται σε διατάξεις που δεν ισχύουν πλέον, μετά την αντικατάσταση της παρ. 8 του άρθρου 4 του νόμου αυτού.

Η παρ. 21 θεσπίζει εξουσιοδοτική διάταξη προς έκδοση ΠΔ/τος με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, για την διενέργεια των αναγκαίων προσαρμογών του ν.3316/2005 καθώς και των εκδοθεισών βάσει αυτού κανονιστικών πράξεων στις διατάξεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.

Η παρ. 22 επιβάλλει την εντός δύο (2) μηνών έκδοση απόφασης του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, για την προσαρμογή των διατάξεων της ΥΑ (ΔΜΕΟ/α/οικ/1161 (Β'1064/27.7.2005) που αφορούν τη βαθμολόγηση οικονομικών προσφορών, στις διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 4 του ν. 3316/2005 όπως αντικαθίσταται με τις διατάξεις της παρ. 16 του παρόντος άρθρου.

Περαιτέρω , στην εισηγητική έκθεση του σχεδίου νόμου οι μέχρι τώρα διατάξεις υποχρεωτικών ελάχιστων αμοιβών καταργούνται με ισχυρισμούς ως εξής :

....χαριστικές διατάξεις, που οδηγούν σε σαφή περιορισμό του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος της επαγγελματικής ελευθερίας.....ρυθμίσεις, από τις οποίες συχνά δεν προκύπτει ο σκοπός δημοσίου συμφέροντος που επιδιώκεται με την τιθέμενη ρύθμιση. ....δημιουργείται η εντύπωση, και πολλές φορές η βεβαιότητα, ότι με τις διατάξεις αυτές επιδιώκεται η ικανοποίηση συμφερόντων συγκεκριμένων επαγγελματικών ομάδων, κατά τρόπο που προκαλεί αδικαιολόγητες επιβαρύνσεις στο κοινωνικό σύνολο. ....Αλλά και όταν ακόμη, με θεώρηση από τη σκοπιά του συμφέροντος του κοινωνικού συνόλου, θα μπορούσε να γίνει δεκτή συνδρομή λόγου δημοσίου συμφέροντος του οποίου επιβάλλεται η εξυπηρέτηση, κατά κανόνα και τότε δεν παρέχεται εξήγηση γιατί, προς ικανοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού, δεν θα μπορούσε, αντί του περιορισμού της επαγγελματικής ελευθερίας, να επιλεγεί άλλου είδους μέτρο μη περιοριστικό της επαγγελματικής ελευθερίας, προκειμένου να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο με τη ρύθμιση αποτέλεσμα..... (Μηχανικοί, Αρχιτέκτονες και τα συναφή) το κράτος ορίζει τις υποχρεωτικές ελάχιστες αμοιβές των υπηρεσιών τους, αναφορικά με την εκπόνηση μελετών και την επίβλεψη εφαρμογής τους, ενώ παίζει και αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της ζήτησης των υπηρεσιών αυτών και εν πολλοίς εγγυάται την καταβολή των αμοιβών, αφού δίχως την πιστοποίηση της πραγματοποιήσεώς της το κράτος αρνείται την έκδοση αδειών για κατασκευές. Καθόσον δε αφορά τους δημόσιους διαγωνισμούς προς ανάδειξη αναδόχου για την εκπόνηση μελετών δημοσίων έργων, ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή προεκτιμώμενη αμοιβή που είναι δεσμευτική για τους συμμετέχοντες σε διαγωνισμό, οι οποίοι αποστερούνται της δυνατότητας, στα πλαίσια του ελεύθερου ανταγωνισμού, να υποβάλουν οικονομική προσφορά μικρότερη της προεκτιμώμενης αμοιβής, με προβλεπόμενη κύρωση σε περίπτωση που συμβεί τούτο το अपαράδεκτο της προσφοράς τους.

Επίσης, προβάλλονται από τον συντάκτη του νομοσχεδίου μεταξύ άλλων τα κατωτέρω :

Στην κατηγορία αυτή των ρυθμίσεων, η κατάργηση ή η κατάλληλη τροποποίηση μεγάλου μέρους των περιορισμών της επαγγελματικής ελευθερίας, θα μπορούσε να προσπορίσει στην εθνική οικονομία πολύ σημαντικά οφέλη..... Βασική οικονομική αρχή, που γίνεται δεκτή ευρέως στην εποχή μας, θεσμικά δε ευρίσκει συνταγματική κατοχύρωση στις διατάξεις των άρθρων 5 παρ.

1 και 106 παρ. 2 του Συντάγματος, είναι ότι δεν πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί ή φραγμοί στην οικονομική ελευθερία και την συνακόλουθη ελεύθερη λειτουργία των αγορών, παρά μόνο για σαφείς και συγκεκριμένους λόγους, σε σχέση με τους οποίους εκτιμάται ότι το κοινωνικό όφελος από τη θέσπιση περιορισμού ή φραγμού υπερβαίνει την κοινωνική ζημία από την συνακόλουθη συρρίκνωση ή περιορισμό του ανταγωνισμού. ....Το κράτος δηλαδή, όχι μόνο οφείλει να απέχει από το να παρεμβάλλει εμπόδια στην ανταγωνιστική λειτουργία των αγορών, χωρίς να συντρέχουν σαφείς και συγκεκριμένοι λόγοι δημοσίου συμφέροντος – υπεροχή κοινωνικού οφέλους έναντι κοινωνικού κόστους – αλλά απεναντίας, πέραν τούτου, όπως σαφώς συνάγεται από την διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 εδάφιο πρώτο του Συντάγματος και την ανατιθέμενη με αυτή στο κράτος εγγυητική λειτουργία, οφείλει να αντιμετωπίζει και να εξουδετερώνει κάθε συμφωνία ή πρακτική με την οποία παράγοντες της αγοράς επιδιώκουν τον περιορισμό του ανταγωνισμού προς ίδιον όφελος και επί βλάβη του κοινού συμφέροντος. ....Σύμφωνα με ορισμένες επαγγελματικές ενώσεις, η θέσπιση, ως υποχρεωτικών, ελάχιστων αμοιβών συνιστά μηχανισμό για την εξασφάλιση χαμηλών αμοιβών. Ωστόσο, σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, αλλά και την κοινή πείρα, εντός μιας ανταγωνιστικής κατά τα άλλα αγοράς, η ρύθμιση των τιμών είναι απίθανο να εξασφαλίζει τιμές χαμηλότερες από εκείνες που αντιστοιχούν στα επίπεδα που εξασφαλίζει ο ελεύθερος ανταγωνισμός. ....Περαιτέρω διατυπώνεται ο ισχυρισμός ότι οι προκαθορισμένες ως υποχρεωτικώς ελάχιστες αμοιβές αποτελούν εγγύηση για την ποιότητα των υπηρεσιών. Ωστόσο, αυτή καθεαυτή η ύπαρξη προκαθορισμένων αμοιβών δεν μπορεί να αποτρέψει τους όποιους ασυνείδητους να προσφέρουν υπηρεσίες χαμηλής ποιότητας. Ούτε οδηγούν στην εξάλειψη των οικονομικών κινήτρων των ελεύθερων επαγγελματιών να μειώσουν την ποιότητα και το κόστος. ....Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, ορισμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατήργησαν τις προκαθορισμένες αμοιβές στα ελεύθερα επαγγέλματα. Σήμερα στα περισσότερα κράτη μέλη, τα επαγγέλματα του δικηγόρου, του λογιστή, του μηχανικού και του αρχιτέκτονα ασκούνται αποτελεσματικά χωρίς προκαθορισμένες αμοιβές. Αυτό καταδεικνύει ότι οι έλεγχοι των αμοιβών δεν αποτελούν απαραίτητη ρύθμιση για την καλή άσκηση των επαγγελμάτων αυτών και ότι άλλοι λιγότερο περιοριστικοί μηχανισμοί μπορούν να εξασφαλίσουν ένα αποτελεσματικό τρόπο διατήρησης υψηλής ποιότητας. ....Υπό αυτές τις συνθήκες και με αυτά τα δεδομένα είναι φανερό η ανάγκη αποκαθάρσεως της ισχύουσας νομοθεσίας που διέπει την πρόσβαση σε επαγγέλματα και την άσκησή τους από πλήθος αδικαιολόγητων ρυθμίσεων περιοριστικών της επαγγελματικής ελευθερίας. ....Και τούτο, αφ' ενός διότι το συμβατό των ρυθμίσεων τούτων προς τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος που κατοχυρώνει και την επαγγελματική ελευθερία εγείρει σε πολλές περιπτώσεις σοβαρές αμφιβολίες, αφ' ετέρου δε, και προεχόντως, διότι σε κάθε περίπτωση η σκοπιμότητα της υπάρξεως τέτοιων ρυθμίσεων, από την σκοπιά της εξυπηρητήσεως δημοσίου συμφέροντος, δεν είναι δεδομένη. Απεναντίας μάλιστα, τέτοιες ρυθμίσεις σε πολλές περιπτώσεις είναι όχι απλώς περιττές, αφού δεν μπορεί να δικαιολογηθεί η ύπαρξή τους, αλλά κυριολεκτικά επιζήμιες για την εθνική οικονομία, εξ αιτίας των άχρηστων περιορισμών που επιβάλλουν και των εμποδίων που δημιουργούν στην ανάπτυξη επαγγελματικών δραστηριοτήτων σε όσους επιθυμούν τούτο.

Σχόλια Επί της Αρχής του Νομοσχεδίου.

1. Την ίδια ακριβώς περίοδο όπου η Ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί **«ανάγκη αποκαθάρσεως»** την ισχύουσα νομοθεσία :

A. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο νομολογεί με ευθύτητα υπέρ της διατήρησης περιορισμών από τα κράτη Μέλη σε περιπτώσεις που η άσκηση του επαγγέλματος **σχετίζεται με το Δημόσιο συμφέρον , την δημόσια ασφάλεια , την υγεία , την δικαιοσύνη.**³

³ Βλ. C-531/06 και στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-171/07 *Apothekerkammer des Saarlandes*

Β. **Κοινοτικές οδηγίες** διατηρούν τα θεσμικά πλαίσια κρατών μελών σχετικά με τις ελάχιστες αμοιβές στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων⁴ στο χώρο της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας προβάλλοντας αιτιολογία για την ανάγκη των σχετικών περιορισμών.

Γ. Η **Ελληνική νομολογία και νομοθεσία εδώ και 50 ! χρόνια** , συνεχώς, αναδεικνύει τη σημασία ύπαρξης των σχετικών περιορισμών (ελάχιστων αμοιβών κτλ) ως κανόνες δημοσίας τάξεως.

Συνεπώς θεωρούμε ότι η επιλογή τροποποίησης του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου δεν βασίζεται σε ειδική και εμπειριστατωμένη έρευνα, δεν απηχεί την Ευρωπαϊκή προσέγγιση για την αντιμετώπιση του ζητήματος και δεν αντιμετωπίζει τα προβλήματα και τις ανάγκες της Ελληνικής πραγματικότητας άσκησης του επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα.

2. Το Συμβούλιο των Αρχιτεκτόνων της Ευρώπης⁵ (Σ.Α.Ε) εδώ και μια πενταετία περίπου αξιολογεί το σύστημα αμοιβών των Αρχιτεκτόνων στο Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι με ειδικές έρευνες ποιότητας. Η εμπειρία με τις έρευνες ποιότητας αποδεικνύει ότι η **δίκαιη και όχι κάτω του κόστους αμοιβή του αρχιτέκτονα έχει σαν αποτέλεσμα την καλή ποιότητα, την οποία αναμένει ο καταναλωτής.**

3. Ειδικώς το Αρχιτεκτονικό Επάγγελμα έχει πηγαία αναφορά στη σύλληψη και στο σχεδιασμό του Δομημένου Περιβάλλοντος μέσα στο οποίο οι Ευρωπαίοι πολίτες ζουν, εργάζονται, αναπαύονται και διασκεδάζουν. Έχει επανειλημμένως αποδειχτεί ότι η ποιότητα του Δομημένου Περιβάλλοντος έχει αντίκτυπο στην παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα και την ευημερία. Επιπλέον, αρκετοί από τους παράγοντες δημόσιας υγείας και ασφάλειας που έχουν αντίκτυπο στην κοινωνία πηγάζουν από τον τρόπο σύλληψης του Δομημένου Περιβάλλοντος.

Συνεπώς, οι Αρχιτεκτονικές υπηρεσίες **μπορούν να θεωρηθούν ως υψίστης σπουδαιότητας για το δημόσιο συμφέρον** και για την κοινωνία γενικότερα, καθώς μέσω των βιώσιμων προσεγγίσεων στην αρχιτεκτονική και την πολεοδομία επιτυγχάνεται σημαντική κοινωνική συνοχή. Η έννοια της αρχιτεκτονικής από την άποψη του δημόσιου συμφέροντος, συναντάται σε αρκετά σημεία της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναφέρεται συγκεκριμένα στην Έκθεση 27 της δημοσιευμένης οριζόντιας Οδηγίας για την Αναγνώριση των Επαγγελματικών Προσόντων (2005/36/EC). Στην έκθεση αυτή διατυπώνεται:

“Ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός, η ποιότητα των κτιρίων, η αρμονική ενσωμάτωσή τους στο περιβάλλον τους, ο σεβασμός των φυσικών και αστικών τοπίων και της δημόσιας και ιδιωτικής κληρονομιάς αποτελούν ζήτημα δημοσίου συμφέροντος».

Συνεπώς, η Ελληνική Κυβέρνηση θα έπρεπε να λάβει υπόψη της με μεγαλύτερη συνέπεια τη βασική αυτή πλευρά των αρχιτεκτονικών υπηρεσιών στην νομοθετική της πρόθεση για τον ανταγωνισμό στις επαγγελματικές υπηρεσίες. Μάλιστα η σχετική αναφορά στην εισηγητική έκθεση “**ρυθμίσεις, από τις οποίες συχνά δεν προκύπτει ο σκοπός δημοσίου συμφέροντος που επιδιώκεται με την τιθέμενη ρύθμιση**” καταδεικνύει την πιθανή προχειρότητα με την οποία προτείνονται οι σχετικές ρυθμίσεις στον νομοθέτη”.

Άλλωστε, για την έννοια του γενικού συμφέροντος οι «ουσιαστικές απαιτήσεις» που το καθορίζουν έχουν αποτυπωθεί τα τελευταία χρόνια από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού

⁴ Η οδηγία 2004/18/ΕΚ προβλέπει ότι: «..... τα κριτήρια ανάθεσης δεν πρέπει να θίγουν την εφαρμογή εθνικών διατάξεων που διέπουν την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, όπως παραδείγματος χάριν, οι αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών .....» (βλ. 47η σκέψη του προοιμίου της 2004/18/ΕΚ).

⁵ Το Συμβούλιο των Αρχιτεκτόνων της Ευρώπης είναι μια οργάνωση, με έδρα τις Βρυξέλλες, της οποίας μέλη είναι οι επαγγελματικές αντιπροσωπευτικές οργανώσεις και των είκοσι πέντε κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των τριών κρατών προσχώρησης καθώς επίσης της Ελβετίας και της Νορβηγίας. Υπό αυτήν τη μορφή είναι οργάνωση που εκπροσωπεί τα συμφέροντα περισσότερο από 800.000 αρχιτεκτόνων από την Ευρώπη.

Δικαστηρίου ή από ψηφίσματα, συστάσεις ή πράξεις του κοινοτικού νομοθετικού σώματος : Η προστασία του περιβάλλοντος, η βιωσιμότητα, η πολιτιστική πολυμορφία, η εμπιστοσύνη στις εμπορικές συναλλαγές, η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, η προστασία της ανεξαρτησίας στην επαγγελματική δραστηριότητα, οι ρυθμίσεις που εμποδίζουν την σύγκρουση συμφερόντων, η προστασία των ουσιωδών δικαιωμάτων προέλευσης, ο έλεγχος της υπευθυνότητας, η εμπιστευτικότητα και η δεοντολογία...

4. Οι κανόνες περί ελάχιστων αμοιβών Μηχανικών έχουν τεθεί ως κανόνες δημοσίας τάξεως που στηρίζουν θεμελιώδεις πολιτικές και κοινωνικές ή ηθικές αντιλήψεις της ελληνικής έννομης τάξης.⁶

Σε ένα κράτος δικαίου που θέλει να θεωρεί αδιαπραγμάτευτη την ποιότητα των κατασκευών για λόγους δημοσίου συμφέροντος και θέτει προς τούτο αιώνια αστική και ποινική ευθύνη προς τον Μηχανικό εν γένει , πρέπει ταυτόχρονα να διασφαλίζεται ότι ο Επιστήμονας παράγει επιστημονικό έργο προς όφελος της Κοινωνίας . Το αστικό περιβάλλον, ως πεδίο άσκησης του επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα και αξία ζωής θεμελιακά πρέπει να προστατεύεται .

Πέραν των άλλων, τα Ανώτατα Ελληνικά Δικαστήρια έχουν καταγράψει στο παρελθόν την έννοια της μελέτης , ως επιστημονικό δημιούργημα , ως άυλο αγαθό που εκφεύγει της λογικής του προϊόντος , του εμπορεύματος . Μάλιστα, τα Αρχιτεκτονικά έργα νοούνται πρότυπα, πνευματικά δημιουργήματα επιστήμης, προστατεύονται ευθέως από τις διατάξεις της πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως προβλέπεται στο εθνικό Δίκαιο (αρθρ.2 παρ.1 Ν. 2121/1993) και σε Διεθνείς Συμβάσεις [αρθρ. 2 παρ. 1 της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης (Παρισιού)].

Προφανώς όμως, οι παραπάνω αναφορές ουδόλως απασχόλησαν κατά την γραφή του σχεδίου νόμου σε σχέση με την διασφάλιση της ελάχιστης αμοιβής και τη σύνδεση αυτής με την προστασία της παροχής του Αρχιτέκτονα.

5. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις κατάργησης των ελαχίστων αμοιβών σε περίπτωση έγγραφης συμφωνίας επανερχόμαστε σε σχέση με το Ελληνικό Εσωτερικό δίκαιο στις διατάξεις του ΒΔ 19/21-2-38 . Ας σημειωθεί ωστόσο ιστορικά ότι οι αντίστοιχες ρυθμίσεις οδήγησαν το 1953 στην θέσπιση υποχρεωτικών ελαχίστων αμοιβών ανεξαρτήτως συμφωνίας και μάλιστα με μεγάλη πεποίθηση ότι **η κατάργηση της ελάχιστης αμοιβής με έγγραφη συμφωνία ήταν λάθος επιλογή**. Αξίζει δε να διαβάσει κανείς απόσπασμα της εισηγητικής έκθεσης εκείνης της εποχής προκειμένου να επιφυλαχτεί για το μέλλον...

(Κατά την εισηγητική έκθεση του ΝΔ 2728/1953)

«Το άρθρον 59 παράγρ. 1 του από 17.7.-16.8.1923 Ν.Δ/τος ορίζει ότι τα ελάχιστα όρια αμοιβών των Μηχανικών κανονίζονται δια Β. Διαταγμάτων, εκδοιδόμενων προτάσει του Υπουργού Δημοσίων Έργων, μετά γνώμην του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων... Το αυτό άρθρον 59, καθορίζον ως άνω τα ελάχιστα όρια αμοιβών, δια της παραγράφου 2 αυτού, επέτρεπεν απόκλισιν από τούτων, εις περίπτωσιν ιδιαιτέρας συμφωνίας. Εις την πραγματικότητα και από τους εν καλή πίστει συναλλασσομένους, εφηρμόζοντο πάντοτε τα κατά την παράγραφο 1 καθοριζόμενα όρια ελάχιστα όρια, διότι τα υπό των σχετικών Β. Διαταγμάτων οριζόμενα τοιαύτα, είναι πράγματι τα ελάχιστα απαιτούμενα δι' αμοιβήν αρτίας μελέτης και επιβλέψεως των έργων.

Η απόκλισις όμως της παραγράφου 2 επέτρεπε καταστρατήγησιν των ελαχίστων τούτων ορίων εκ μέρους τινών εργοδοτών, ως και αθέμιτον συναγωνισμόν εις βλάβην της επαγγελματικής στάθμης του Μηχανικού και της ποιότητας των μελετών και των έργων. Δέον όθεν ο όρος «ελάχιστα όρια αμοιβών» να καθορισθή ως κατωτέρα διατίμησις υποχρεωτική δι' αμφοτέρα τα συμβαλλόμενα μέρη. Τέλος η καταβολή της νομίμου αμοιβής των μελετών δέον να κατοχυρωθεί δια καταθέσεως αυτής εις το Τεχνικόν Επιμελητήριον της Ελλάδος, διότι παρετηρήθη συχνή επίσης καταστρατήγησις .....με σκοπόν επίσης αθέμιτον συναγωνισμόν και με αποτέλεσμα αφ' ενός ηθικήν και υλικήν πτώσιν του επαγγέλματος του Μηχανικού, αφ' ετέρου, πτώσιν της ποιότητος των τεχνικών μελετών, τας οποίας δεν επαρκεί πάντοτε η δημοσία Αρχή να ελέγχει πλήρως.

⁶ ΑΠ 350/1979 Δ 10. 277, ΕφΑθ 2397/1989 ΕλλΔνη 31. 877).

Είναι γνωστόν άλλωστε, ότι μια κακώς αμειβομένη και κακή μελέτη επιφέρει σπατάλην εις την εκτέλεσιν ενός έργου, ενώ μία καλή καλώς αμειβομένη μελέτη φέρει πολλαπλασίαν οικονομίαν εις τα έργα[...]

**6. Λαμβάνοντας υπόψη το ανωτέρω σκεπτικό της εισηγητικής έκθεσης , έστω και παροχημένων χρόνων αλλά και την παρούσα εισηγητική έκθεση αναπτύσσεται ο εξής προβληματισμός:
Είναι έτοιμο το Ελληνικό κράτος να αντικαταστήσει τους κανόνες που καταργεί με άλλα νομικά εργαλεία περιοριστικά και προστατευτικά για λόγους ασφάλειας των κατασκευών και προστασίας του δομημένου περιβάλλοντος ?**

Σήμερα από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο⁷ ερμηνεύονται τα εξής :

- Για οποιαδήποτε κατασκευή απαιτείται η έγγραφη άδεια – διοικητική πράξη της “πολεοδομικής”(αρμόδιας) υπηρεσίας.
- Καθορίζεται η υποχρεωτική εποπτεία και μελέτη των κατασκευών από ειδικούς επιστήμονες – Μηχανικούς και Αρχιτέκτονες , με συγκεκριμένη τεχνική εκπαίδευση, αναγνωρισμένη.
- Ορίζεται ως διατίμηση η κατώτερη αμοιβή Μηχανικού η οποία για όλες τις περιπτώσεις εκτελέσεως έργων θα καθοριστεί νομοθετικώς με διάταγμα.

7. Το κράτος για λόγους δημοσίου συμφέροντος έχει τον αποκλειστικό προληπτικό (μελέτη) και κατασταλτικό (επίβλεψη) έλεγχο των κατασκευών δια των υπηρεσιών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων οι οποίοι εν προκειμένω λειτουργούν ως κρατικοί αρωγοί.

Είναι πιστοποιημένοι ως προς την άσκηση του επαγγέλματος και τα ειδικά επαγγελματικά δικαιώματα τους από την διοίκηση. Αναλαμβάνουν την εκπόνηση μελετών και την επίβλεψη έργων και παραδίδουν το “έργο” όχι στον εντολέα τους αλλά στο κράτος⁸ από το οποίο και ελέγχεται. Βεβαίως, η αμοιβής τους δεν καταβάλλεται από το κράτος αλλά από τους από τους κυρίους των έργων. Ωστόσο όπως και στην περίπτωση κρατικών λειτουργιών η αμοιβή είναι εκ τους νόμου καθορισμένη και βέβαιη ως διατίμηση.

Στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας προς χάριν του δημοσίου συμφέροντος οι ποινικές και αστικές ευθύνες που αποδίδονται στους Μηχανικούς τους καθιστούν αποκλειστικά υπευθύνους για το έργο που αναλαμβάνουν και μάλιστα εις αει⁹.

Συνεπώς, εξετάζοντας το ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο καθίσταται σχεδόν βέβαιο ότι η απαλοιφή της κατοχυρωμένης διατίμησης θα επιφέρει μια ισχυρή διατάραξη σε όλο αυτό το σύστημα κρατικής εποπτείας και ελέγχου. Περαιτέρω , δημιουργούνται ευλόγως ερωτήματα τα οποία προφανώς δεν σχετίζονται με τα στοιχεία ποιότητας εν γένει των υπηρεσιών των Μηχανικών αλλά με τις ευθύνες που αναλαμβάνουν. Και μάλιστα το ερώτημα «πως σε ένα προστατευτικό νομοθετικό πλαίσιο που επέλεξε ο νομοθέτης για την κρατική εποπτεία θα καταργήσουμε το προνόμιο της κατώτατης νόμιμης αμοιβής αλλά θα διατηρήσουμε παράλληλα το νομοθετικό πεδίο ποινικών και αστικών ευθυνών»

8. Είναι βέβαιο ότι δεν μπορούμε να διαταράξουμε κάποιες εκ των παραμέτρων του νομοθέτη χωρίς να έχουμε προετοιμαστεί για την αντικατάσταση σημαντικών κανόνων δικαίου. Πιστεύουμε δε ότι η προσπάθεια της Κυβέρνησης για την αντικατάσταση του κανονιστικού συστήματος θα έπρεπε να ήταν εξαντλητική και συνεχής πριν να αποφανθεί τελικώς για την κατάργηση της υποχρεωτικής ελάχιστης αμοιβής, γεγονός που αμφισβητείται.

Υποχρεώσεις και χρόνιες ευθύνες του του Κράτους που πρέπει να θεραπευτούν πριν την απόφαση για κατάργηση των υποχρεωτικών ελαχίστων αμοιβών.

⁷ Άρθρα 52 έως 59 του από 17.7/16.8.1923 Ν.Δ

⁸ Βλ.ενδεικτικά απόφαση Α.Π.594.2006

⁹ Βλ.άρθρο 286 π.κ

Είναι απαραίτητο να ξέρουμε αν κάποια άλλα συστήματα πληροφόρησης για το περιεχόμενο και τις τιμές των επαγγελματικών υπηρεσιών μπορούν να αντικαταστήσουν τις κλίμακες αμοιβών επιτυγχάνοντας τους ίδιους στόχους, με μικρότερο αντίκτυπο στον ανταγωνισμό της αγοράς για τις επαγγελματικές υπηρεσίες.

Συνεπώς, τα πιθανά συστήματα αντικατάστασης πρέπει να κρίνονται σε σχέση με τον καθένα από αυτούς τους στόχους γενικού συμφέροντος : Έλεγχος μελετών, έλεγχος επαγγελματικών δικαιωμάτων, έλεγχος κατασκευών, βελτίωση εκπαίδευσης, μητρώα συντελεστών έργων.

Καθώς ο σημερινός νομοθέτης δεν καθορίζει τους αντίστοιχους κανόνες που θα καλύπτουν όλα αυτά τα θέματα και θα αντικαταστήσουν την υπάρχουσα γενική διάταξη θεωρούμε ότι ο στόχος του νομοσχεδίου δεν μπορεί να επιτευχθεί με παράλληλη διαφύλαξη υψηλής ποιότητας παροχής Υπηρεσιών.

Οι αρχιτεκτονικές υπηρεσίες αποτελούν ένα ουσιαστικό μέρος των επαγγελματικών υπηρεσιών που απαιτούνται από τον τομέα της κατασκευής στην Ευρώπη . Η υλοποίηση του δομημένου περιβάλλοντος γεννάται από Αρχιτέκτονες. Είναι επομένως ουσιαστικό να εξασφαλιστεί ότι η ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος παρέχει το καλύτερο δυνατό επίπεδο στο οποίο μπορούμε όλοι να ζήσουμε παραγωγικά. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι της ποιότητας και της προστασίας των καταναλωτών, πρέπει να εξασφαλιστούν άριστοι όροι για την παροχή υψηλής ποιότητας αρχιτεκτονικών υπηρεσιών.... Ο αρχιτέκτονας είναι συνήθως το πρώτο πρόσωπο που θα έρθει σε επαφή ο ενδιαφερόμενος μόλις ληφθεί η απόφαση για την κατασκευή ενός κτηρίου και ο πρώτος στόχος του αρχιτέκτονα είναι συχνά να συμβουλευτεί σχετικά με τη δυνατότητα πραγματοποίησης του έργου. Ακολουθεί η Αρχιτεκτονική λύση, η πρόταση, το σχέδιο, η σύνθεση, η τελική παράδοση του έργου . Η έκβαση τέτοιων έργων αποτελεί το δομημένο περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί η κοινωνία. Αυτά τα έργα μεταφέρουν τις ελπίδες και τις φιλοδοξίες της κοινωνίας και δημιουργούν την κύρια φυσική κληρονομιά που θα περάσει στις επόμενες γενεές. Αυτό το γεγονός θέτει ιδιαίτερο βάρος ευθύνης στους υπεύθυνους για την σύλληψη και τη διαχείριση του δομημένου περιβάλλοντος και είναι επομένως προς όφελος της κοινωνίας να εξασφαλιστεί ότι αυτά τα πρόσωπα έχουν ένα υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης πριν αναλάβουν αυτά τα έργα.

Η Ελληνική Πολιτεία λοιπόν θα πρέπει να επιβεβαιώσει ότι οι Αρχιτέκτονες και μόνο αυτοί θα ασκούν Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα. Διαφορετικά σε ένα πλαίσιο εγγράφων συμφωνιών αμοιβών χωρίς το ελληνικό κράτος να έχει προφυλάξει το γνωστικό πεδίο άσκησης του Αρχιτέκτονα , η Πολιτεία θα έχει επιτύχει τελικώς νόθευση στον ανταγωνισμό και όχι βελτίωση δημιουργώντας παρανόμως συγκριτικά πλεονεκτήματα σε μια ομάδα επιχειρήσεων εις βάρος του καταναλωτή και της ποιότητας των έργων.

Συγκεκριμένα, η Ελληνική Πολιτεία θα πρέπει να ρυθμίσει ότι οι έλεγχοι όλων των αρμοδίων υπηρεσιών σε σχέση με την εκπόνηση Αρχιτεκτονικών μελετών θα εναρμονιστούν με το από 25/05/2010 π.δ 38/2010 (Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2005/36/ΕΚ) και ότι οι υπηρεσίες θα προβαίνουν σε έλεγχο των επαγγελματικών προσόντων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 46 της σχετ.οδηγίας.

2. Σήμερα θα ήταν επιτακτική μια συζήτηση όχι για την άρση περιορισμών όπως οι ελάχιστες αμοιβές αλλά για την θεσμοθέτηση διαδικασιών που θα κατοχυρώσουν την επιστημονική δράση του Αρχιτέκτονα με κύριο γνώμονα όχι το εμπόριο , την τιμή και το κέρδος, αλλά την προστασία και την ποιότητα της ζωής μας.

Κατ'αυτή την προσέγγιση το κράτος θα πρέπει να προσδιορίσει διαδικασίες πιστοποίησης και ελέγχου όλων των εμπλεκόμενων στην παραγωγή έργων καθώς και διαδικασίες πιστοποίησης όλων των υλικών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή έργων.

Επίσης , στην ανάθεση Αρχιτεκτονικών Υπηρεσιών θα πρέπει να εστιάσει στην ποιότητα της υπηρεσίας και της τεχνικής προσφοράς και όχι στην τιμή της υπηρεσίας.
Και τέλος θα πρέπει να εξασφαλίσει την ποιότητα μέσω διενέργειας. Αρχιτεκτονικών διαγωνισμών.

16. Αντί επιλόγου :

Η ανάγκη για υψηλής ποιότητας οικιστικό περιβάλλον προϋποθέτει από την πολιτεία την λήψη σοβαρών μέτρων και ενεργειών . Στο πεδίο του Αρχιτέκτονα , η ανάγκη αυτή μεταφράζεται με την προστασία της άσκησης της Αρχιτεκτονικής και τον έλεγχο των επαγγελματικών προσόντων όσων ασκούν Αρχιτεκτονική προς όφελος του Κοινωνικού Συνόλου.

Για το Διοικ. Συμβούλιο

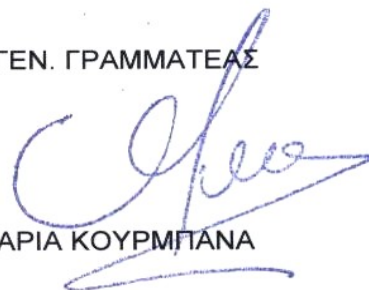
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'E. Lyroudis'.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΛΥΡΟΥΔΙΑΣ

Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'M. Kourempana'.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΡΜΠΑΝΑ